

**Drugi Krajowy Okrągły Stół dotyczący
Finansowania Efektywności Energetycznej
w Polsce
25 maja 2022**

Sprawozdanie

Organizator:

sape

Partnerzy wydarzenia:

roundbaltic@sape.org.pl

<https://sape.org.pl/roundbaltic/>

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

1 TŁO SPOTKANIA

Tło spotkania było podyktowane wynikami diagnozy¹ sporządzonej w pierwszej fazie projektu Round Baltic oraz wyników obrad Pierwszego Okrągłego Stołu, który odbył się 23-24 marca 2021. Szczegółowe wnioski z tego wydarzenia przedstawione zostały w prezentacji otwierającej Długi Okrągły Stół opisanej w dalszej części sprawozdania.

W wyniku działań projektu zostały wytyczone główne aspekty które wymagają poddania omówieniu podczas Okrągłych Stołów:

Wsparcie inwestycji na poziomie lokalnym

- Wesprzeć gminy w tworzeniu kompleksowych baz danych, które będą wykorzystywane do strategicznego i krótkoterminowego planowania wykorzystania energii;
- Zbliżyć sektor publiczny, w szczególności doradców energetycznych NFOŚiGW do sektora prywatnego, w tym do agencji energetycznych i audytorów energetycznych, w celu pogłębiania Kompleksowej Obsługi Inwestorów (one-stop-shop) publicznych i niepublicznych;
- Kontynuować poprawę warunków dla działalności firm ESCO, w szczególności w rozwoju instrumentów gwarancyjnych;
- Wyłączyć spod podatku bankowego produkty bankowe finansując „zielone inicjatywy”, w tym energię z odnawialnych źródeł energii, czy mające na celu poprawę efektywności energetycznej;
- Utworzyć Miejski Funduszu Wsparcia w przygotowaniach przedsięwzięć efektywnych energetycznie.

Wsparcie dla poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach

- Kierunkowo stworzyć mechanizm uwzględniający komponent gwarancyjny dla przedsiębiorstw i/lub instytucji finansowych, komponent grantowy – pokrywający koszty obsługi funduszy, w tym pomocy technicznej, i komponent zwrotny;
- Wprowadzić ulgi podatkowe dla MŚP podejmujących działania mające na celu oszczędności energii;
- Potrzebny jest szereg zmian w ustawodawstwie regulującym rynek efektywności energetycznej, w celu ułatwienia korzystania przez inwestorów z systemów wsparcia przez białe certyfikaty;
- Konieczne jest uwzględnienie, opisanie i umocowanie w dokumencie strategicznym dla polityki Państwa np. w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju lub KPEiK, istotnej roli przedsiębiorstw.

Wsparcie dla poprawy efektywności energetycznej w budynkach

- Skoordynować zapisy w aktach prawnych związanych z efektywnością energetyczną;
- Wprowadzić klasy energetyczne i emisyjne na świadectwach charakterystyki energetycznej budynków. Zmodyfikować metodologię audytów energetycznych (efektywności energetycznej), tak aby była możliwość jej stosowania dla różnych instrumentów wsparcia;
- Wprowadzić system ewidencji inwestycji wraz z kontrolą i monitoringiem efektów inwestycji;
- Zakazać montażu kotłów na paliwo stałe w nowobudowanych budynkach oraz w budynkach poddawanych modernizacji;
- Promować włączanie się właścicieli budynków do efektywnych energetycznie i przyjaznych środowisku lokalnych systemów energetycznych;
- Stworzyć kompleksowy system doradztwa energetycznego opartego na ekspertach;
- Wzmocnić rolę banków w procesie poprawy efektywności energetycznej budynków.

¹ https://sape.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/RoundBaltic_Diagnoza-krajowa.pdf

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

2 PROGRAM

8:45 – 9:15 Rejestracja i networking

9:15 – 10:45 Sesja plenarna

10:45 – 11:00 Przerwa

11:00 – 12:30 Sesje tematyczne – prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

12:30 – 13:30 Lunch

13:30 – 15:00 Sesje tematyczne: Dyskusja

15:00 – 15:15 Przerwa

15:15 – 16:00 Sesja plenarna: podsumowanie prac w grupach, zakończenie i rekomendacje na przyszłość

16:00 – 18:00 Networking / Po zakończeniu wydarzenia zapraszamy Państwa do dalszego networking

9:15 – 10:45 Sesja plenarna

Pan Szymon Liszka – Prezes Zarządu SAPE, Prezes Zarządu FEWE

Otwarcie:

- **Związek Banków Polskich** – Pan Krzysztof Pietraszkiewicz, Prezes
- **Ambasada Królestwa Danii** – Pan Ole Toft , Ambasador

Wprowadzenie:

- Jak REPowerEU wpłynie operacyjnie na systemy wsparcia związanego z uznaniem, że zasada: „efektywność energetyczna przede wszystkim staje się tak istotna jak nigdy dotychczas i powinna być stosowana we wszystkich sektorach i politykach dotyczących strony popytu na energię, jako komplementarnych do działań po stronie podaży energii” ?

(“The energy efficiency first principle is more relevant than ever and should be applied across all sectors and policies, with demand response measures complementing those on the supply-side”)

- Aktualna polityka Unii Europejskiej w zakresie finansowania efektywności energetycznej –

Pani Małgorzata Pinault, Komisja Europejska, DG Energy

- Rola instytucji finansowych w realizacji programu EE1. Wpływ stosowania taksonomii GAR na banki inne instytucje finansowe – **Pan Bolesław Meluch, Związek Banków Polskich**

- Jak uwzględnić zasadę pierwszeństwa efektywności energetycznej w skutecznych programach wsparcia modernizacji energetycznej budynków? – **Pani Justyna Glusman, Fala Renowacji**

- Podsumowanie rekomendacji z I Okrągłego Stołu i regionalnych Okrągłych Stołów i stan ich wdrożenia –

Pan Andrzej Rajkiewicz, SAPE

10:45 – 11:00 Przerwa

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

11:00 – 12:30 Równoległe sesje tematyczne – prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Sesja 1: Zintegrowane usługi dla poprawy efektywności energetycznej – „one-stop-shop-services”

Moderator: Andrzej Rajkiewicz SAPE/NAPE

Sprawozdawca: Piotr Kazimierczyk, Fundacja Poszanowania Energii

- *Rozwój zintegrowanych usług renowacji budynków w UE. Modele i możliwości wsparcia* – **Pan Adrien Bullier, Komisja Europejska, Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)**
- *Przykład wielokierunkowego OSS z zaangażowaniem instytucji finansowych w Danii* - **Pan Andrzej Rajkiewicz w imieniu Gate 21 – Partner projektu Round Baltic**
- *Waga (finansowa i klimatyczna) holistycznego podejścia w podnoszeniu efektywności energetycznej budynków – jak mógłby działać one stop shop, który przyspiesza falę renowacji?* - **Pani Aleksandra Stępnik, Danfoss**
- *Inicjatywy OSS w Polsce wspierane ze środków UE :*
 - *Bank Ochrony Środowiska – Projekt ELENA w BOŚ - wsparcie dla przygotowania inwestycji poprawiających efektywność energetyczną* - **Pan Marek Szczepański, Dyrektor Departamentu Programów Publicznych i Projektów Unijnych, BOŚ Bank**
 - *BNP Paribas – Fundusz Elena dla modernizacji budynków wielorodzinnych*, **Pan Adam Hirny, Dyrektor Biuro ds. Programów Zrównoważonego Rozwoju, BNP Paribas**
 - *"System finansowania wzrostu efektywności energetycznej i OZE w głębokiej modernizacji budynków z wykorzystaniem umowy z gwarancją oszczędności (EPC+) – projekt FinEERGo-Dom"*, **Pani Karolina Loth-Babut, Dyrektor Zarządzająca, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.**
 - *Projekt ELENA w KAPE "Krajowy Integrator Projektów Inwestycyjnych w Przedsiębiorstwach Energetyki Ciepłej"* **Pan Krzysztof Skowroński, Doradca Zarządu, Dyrektor Projektu Elena, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.**
 - *Projekt ELENA w KAPE: "Krajowy Integrator samorządowych inicjatyw rozwoju zeroemisyjnego publicznego transportu zbiorowego napędzanego wodorem"*, **Pani Karolina Loth-Babut, Dyrektor Zarządzająca, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.**

12:30 – 13:30 Lunch

13:30 – 15:00 Sesja tematyczne 1: Dyskusja

Pytanie kierujące dyskusję:

1. Czy oferta finansowania poprawy efektywności energetycznej w budynkach w Polsce jest wystarczająca?
2. Jak ułatwić właścicielom budynków w Polsce dostęp do środków poprawy efektywności energetycznej?

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

11:00 – 12:30 Sesje tematyczne – prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Sesja 2: Poprawa efektywności energetycznej w MŚP

Moderator: Marek Amrozy, NAPE S.A.

Sprawozdawca: Wojciech Stańczyk, KAPE S.A.

- *Wsparcie MŚP w poprawie efektywności energetycznej z wykorzystaniem środków UE – Pan Paweł Chorąży, Dyrektor Zarządzający Pionem Funduszy Europejskich, BGK*
- *Doświadczenie regionalnego pośrednika finansowego we wsparciu MŚP w zakresie poprawy efektywności energetycznej – Pan Artur Piotrowski, Prezes Zarządu, Fundusz Wschodni*
- *Doświadczenia z projektów UE dotyczących poprawy efektywności energetycznej w MŚP –*
- *INNOVEAS - Pan Marek Amrozy, NAPE oraz DEESME – Pan Wojciech Stańczyk, KAPE*

12:30 – 13:30 Lunch

13:30 – 15:00 Sesje tematyczna 2: Dyskusja

Pytania kierujące:

1. Czy rynek obsługujący EE jest dostosowany do skali MŚP? Bariery i rozwiązania w obszarze identyfikacji i przygotowania inwestycji EE w obszarze MŚP?
2. Jakie mechanizmy wsparcia są najbardziej adekwatne dla MŚP? Skuteczne formy wsparcia finansowego rynku EE w MŚP
3. Realizacja inwestycji w skali MŚP - jak przygotować rynek na realizację wielu projektów w mniejszej skali

15:00 – 15:15 Przerwa

15:15 – 16:00 Sesja plenarna: podsumowanie prac w grupach, zakończenie i rekomendacje na przyszłość

16:00 – 18:00 Networking / Po zakończeniu wydarzenia zapraszamy Państwa do dalszego networking

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

11:00 – 12:30 Sesje tematyczne – prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Sesja 3: Samowystarczalność energetyczna – odpowiedź na potrzeby obywateli, gmin, kraju i Europy

Moderator: Zbigniew Michniowski – SAPE, Związek Miast Polskich

Sprawozdawczyni: Katarzyna Grecka – BAPE

- *Insights into EKF Denmark's Export Credit Agency* - **Pan Marek Lyngbye Zandberg, EKF Denmark**
- On-line, w języku angielskim z możliwością tłumaczenia na język polski
- *Wzrost kosztów energii a korzyści z wdrożenia kompleksowej poprawy efektywności energetycznej w gminach*– **Pan Andrzej Kielar, Prezes, ROCKWOOL**
- *Klustry energetyczne, jak je wzmacniać finansowo, jak ograniczyć koszty dystrybucji energii wytwarzanej w klastrach i dostarczanej do członków klastra w skali lokalnej* – **Pani Agnieszka Spirydowicz, Krajowa Izba Klastrów Energii i OZE**

12:30 – 13:30 Lunch

13:30 – 15:00 Sesja tematyczna 3: Dyskusja

Pytania kierujące dyskusje:

1. Czy oferta finansowania miejskich i obywatelskich projektów samowystarczalności energetycznej w Polsce jest wystarczająca?
2. Jak ułatwić inwestorom miejskich i obywatelskich projektów samowystarczalności energetycznej w Polsce dostęp do środków poprawy efektywności energetycznej?
3. Jakie zagrożenia dla realizacji projektów transformacji energetycznej zaistniały w szczególności wobec aktualnej sytuacji gospodarczej związanej z agresją Rosji na Ukrainę?
4. Jakich działań Komisji Europejskiej i Rządu RP należałoby się spodziewać wobec tej sytuacji?
5. Jak zmiana cen nośników energii może wpłynąć na podejście do transformacji energetycznej ?
6. Czy ostrożność przed ryzykownymi działaniami wygasi tempo zmian czy wręcz przeciwnie zdynamizuje realizację projektów z zakresu efektywności energetycznej?
7. Jak powinna się zmienić oferta wsparcia finansowego i organizacyjnego dla podejmujących inwestycje modernizacyjne i remontowe?
8. Czy klustry energetyczne i spółdzielnie energetyczne mogą zdynamizować działania zmierzające do ograniczenia zużycia energii, obniżki kosztów i częściowego uniezależnienia się od zewnętrznych źródeł energii i dostaw paliw?
9. Jakie bariery należy usunąć dla wdrażania klastrów i spółdzielni energetycznych?
10. Jak może zmieniać się lokalny mix energetyczny w miastach w najbliższej i dalszej przyszłości? Jaki to może mieć wpływ na realizację zobowiązań ograniczenia emisji i projekty transformacji energetycznej?

15:00 – 15:15 Przerwa

15:15 – 16:00 Sesja plenarna: podsumowanie prac w grupach, zakończenie i rekomendacje na przyszłość

16:00 – 18:00 Networking / Po zakończeniu wydarzenia zapraszamy Państwa do dalszego networking

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

3 Sesja plenarna

3.1 Otwarcie

Drugi Okrągły Stół dotyczący Finansowania Efektywności Energetycznej został otwarty przez Prezesa Zarządu SAPE – Pana Szymona Liszkę wraz z przedstawicielami Partnerów spotkania – Panem Krzysztofem Pietraszkiewiczem, Prezesem Związku Banków Polskich oraz Panem Ole Toft, Ambasadorem Ambasady Królestwa Danii.

3.2 Wprowadzenie

3.2.1 **Jak REPowerEU wpłynie operacyjnie na systemy wsparcia związanego z uznaniem, że zasada: „efektywność energetyczna przede wszystkim staje się tak istotna jak nigdy dotychczas i powinna być stosowana we wszystkich sektorach i politykach dotyczących strony popytu na energię, jako komplementarnych do działań po stronie podaży energii” ? (“The energy efficiency first principle is more relevant than ever and should be applied across all sectors and policies, with demand response measures complementing those on the supply-side”)**

- **[Aktualna polityka Unii Europejskiej w zakresie finansowania efektywności energetycznej](#)** – Pani Margot Pinault, DG Energy

Istotnym dla realizacji polityki energetycznej w ostatnich latach jest dokument: Europejskie prawo o klimacie z 30 czerwca 2021 r. określający „osiągnięcie 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., ustanowienie celów klimatycznych na 2040 rok oraz zobowiązanie do negatywnych emisji do roku 2050.”

Celem pakietu jest realizacja transformacji w sposób sprawiedliwy, opłacalny oraz konkurencyjny. Cały dokument kładzie szczególny nacisk na efektywność energetyczną do realizacji w ramach państw członkowskich systemu energetycznego i sektorów energetycznych. Szczególnym przypadkiem jest wiodąca rola sektora publicznego zakładając zmniejszenie zużycia energii o 1,7% rocznie i renowację 3% powierzchni użytkowej. W zakresie usług energetycznych sugeruje się korzystanie w ramach ESCO w przypadku dużych obiektów i zwracanie uwagi na reżim dotrzymywania założonych celów energetycznych.

Państwa członkowskie zobowiązane są do tworzenia krajowych funduszy efektywności energetycznej i tworzenia organizacyjnych połączonych instrumentów finansujących działania.

Ważnym kierunkiem działań polityczno-gospodarczych uznaje się ograniczanie zależności krajów członkowskich od importu paliw z Rosji.

W ramach REPowerEU przyjmuje się trzy zasadnicze kierunki działania: oszczędność energii, dywersyfikacja dostaw i przyspieszenie transformacji energetycznej w szerokim tego rozumieniu.

W ramach Smart investment Plan potrzeby inwestycyjne szacowane na 21 mld euro będą finansowane z dochodów ETS, Innovation Fund, RRF transfery funduszy polityki spójności oraz polityki rolnej. REPowerEU proponuje również znaczące podwyższenie celów Dyrektyw EED, RED i EPBD, ujmujących efektywność energetyczną, wprowadzanie OZE i zastosowania technologii solarnych w przypadku dużych obiektów. Program ten zakłada również szeroką skuteczną promocję tych działań.

W zakresie finansowania zakłada się wykorzystanie Europejskiego Funduszu Odbudowy i funduszy 2021-2027.

Z siedmioletniego budżetu UE 1,8 bln euro przewiduje się że ok 30% czyli 550 mld euro będzie przeznaczony na cele klimatyczne Europejskiego Zielonego Ładu.

W budżecie UE przewidziano następujące programy wsparcia efektywności energetycznej:

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- Bezpośrednie wsparcie: Fundusz polityki spójności
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji – Instrument na rzecz Odbudowy (Krajowe Plany Odbudowy)
- Mobilizowanie prywatnych Inwestycji- InwestEU oraz finansowanie w formie kredytów lub gwarancji z Europejskiego Banku Inwestycyjnego
- Wsparcie badań naukowych i innowacji: Horizon Europe, Partnerstwo 4People, Misja „Inteligentne i neutralne dla klimatu miasta”
- Rozwój rynku, znoszenie barier korzystnych ram
LIFE Clean Energy transition.
LIVE Circular Economy& Quality of Life
- Pomoc techniczna i doradztwo
ELENA Facility
Pomoc techniczna w funduszach polityki spójności

Energy Efficiency Finance Group (EEFIG) - został utworzony w roku 2013 przez KE i UNEP FI (United Nations Environment Programme Finance Initiative).

EEFIG jest partnerem reprezentujący sektor finansowy wspierający rozwój inicjatyw politycznych w dziedzinie finansowania efektywności energetycznej w ramach powołanych kilku Grup Roboczych dla różnych sektorów działalności.

The De-risking Energy Efficiency Platform (DEEP) -jest to otwarta baza danych z inwestycji w efektywność energetyczną w celu porównania i monitorowania rezultatów. Zawierając ponad 17000 projektów inwestycyjnych dostarcza dobry szacunek realnego ryzyka inwestycyjnego. (deep.eefig.eu)

LIFE CET CALL 2022 (konkurs na projekty – nabór 2022.05.17 - 2022.11.16) - w ramach konkursu przewidziano rozdysponowanie 98 mln euro na granty dla projektów, o wysokości dofinansowania 95%. (call-fiche-life-2022-cet-en.pdf (europa.eu))

- [Rola instytucji finansowych w realizacji programu EE1. Wpływ stosowania taksonomii GAR na banki inne instytucje finansowe](#) – Pan Bolesław Meluch, Związek Banków Polskich

Regulacje obowiązujące banki w zakresie ESG, Taksonomii i zielonych aktywów

Począwszy od 2018 roku EU przyjmuje szczegółowe projekty taksonomii, czyli klasyfikowania działalności gospodarczej zrównoważonej środowiskowo. Szczególną rolą jest przypisywana bankom, które w swej działalności kredytowej winny zwracać szczególną uwagę na realizację projektów nie zagrażających środowisku naturalnemu. Szczególnie dotyczy to:

- działań na rzecz łagodzenia zmian klimatu
- działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu
- działań, które nie wyrządzają poważnych szkód

Kolejne podejmowane kroki dotyczą określenia ESG (środowiskowe spełnianie informacji), które obligują przedsiębiorstwa do ujawniania warunków spełniania kryteriów w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Do nich należą zadania wynikające z kolejnych rozporządzeń i innych dokumentów Parlamentu Europejskiego i Rady Europy, których to regulacji obowiązują banki w zakresie taksonomii i zielonych aktywów:

- stworzenie systematyki działalności gospodarczych, które można uznać za zrównoważone środowiskowo,
- ocena stopnia zrównoważenia środowiskowego różnych instrumentów finansowych, form finansowania i aktywów instytucji finansowych,
- techniczne kryteria kwalifikacji, (TKK)
- obowiązek udzielania informacji na temat udziału procentowego obrotu, nakładów kapitałowych i wydatków operacyjnych

Efektywne wykorzystanie taksonomii wymaga interdyscyplinarnego podejścia do zagadnienia i współpracy ekspertów różnych branż zmierzającego do wspólnego rozumienia taksonomii. Określono również kluczowy wskaźnik dla Banków tzw GAR (Green Assets Ratio – wskaźnik zielonych aktywów). Tym wskaźnikiem banki będą musiały oceniać aktywa przez pryzmat Taksonomii i TKK.

Praktyczny wpływ Taksonomii na wybrane aspekty działalności banków w obszarze finansowania nieruchomości mieszkalnych

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 - ustanawiające ramy ułatwiających zrównoważone inwestycje – stworzenie systematyki działalności gospodarczych, które można uznać za zrównoważone środowiskowo.

Wskaźnik zielonych aktywów GAR , winien odnosić się do głównej działalności kredytowej i inwestycyjnej instytucji kredytowych obejmujących kredyty , zaliczki i dłużne papiery wartościowe a także do ich udziałów w kapitale własnym aby odzwierciedlić w jakim te instytucje finansują działalność zgodną z systematyką, prowadzoną przez ich klientów. Banki podlegają obowiązkowi ujawniania informacji o udziale procentowym działalności zgodnej z systematyką w aktywach bazowych, którymi banki zarządzają lub w zobowiązaniach których spłatę gwarantują.

W dalszej części prezentacji rozpatrywano szczegółowe zagadnienia związane z działalnością klientów banków, dotyczące między innymi problemów budownictwa: renowacji, konserwacji i naprawy sprzętu zwiększającego efektywność energetyczną a także montażu, konserwacji i naprawy systemów technologii energii odnawialnej w zakresie spełniania kryteriów zawartych w załączniku nr 7 Taksonomii.

3.2.2 [Jak uwzględnić zasadę pierwszeństwa efektywności energetycznej w skutecznych programach wsparcia modernizacji energetycznej budynków?](#) – Pani Justyna Glusman, Fala Renowacji

Celem działalności grupy jest transformacja sektora budowlanego poprzez kompleksową głęboką modernizację dającą wielowymiarowe korzyści w sytuacji splotu czynników społeczno-gospodarczych, politycznych i środowiskowych:

- gwałtownie rosnące ceny energii
- niestabilność dostaw energii
- konieczność przyspieszenia w dążeniu do osiągnięcia celów klimatycznych

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Cele klimatyczne w ramach Europejskiego Zielonego Ładu - konieczność podwojenia tempa modernizacji energetycznej budynków w Europie oraz upowszechnienia kompleksowych inwestycji pozwalających na efektywne kosztowo osiągnięcie zeroemisyjności budynków.

Modernizacja energetyczna budynków ułatwi trwałe uniezależnienie się od importu paliw kopalnych z Rosji. Wdrożenie założeń pakietu „Fit for 55” do roku 2030 w połączeniu z dodatkowymi działaniami w ramach inicjatywy RePowerEU pozwoli na zaoszczędzenie wolumenu gazu ziemnego = 2/3 importu gazu z Rosji.

Warunki konieczne by spełnić cele UE

Skuteczne działanie na rzecz – min. 3 % renowacji budynków w Polsce - połączone ze wzrostem udziału kompleksowych, głębokich renowacji – spójne z DSRB (2,4 mln budynków do 2030, w tym 0,5 mln nZEB do 2030)

Większa liczba kompleksowych, głębokich modernizacji – eliminacja strat energii przez przegrody zewnętrzne, poprawa efektywności energetycznej systemów technicznych budynków, w tym poprzez zastosowanie rozwiązań cyfrowych oraz wymianę źródeł ciepła na wydajne i nieemisyjne .

Z poszanowaniem zasady pierwszeństwa efektywności energetycznej – zachowując odpowiednią kolejność prac modernizacyjnych - jako pierwsze działania zmniejszające zapotrzebowanie na energię i optymalizujące jej wykorzystanie, później wymiana lub dywersyfikacja jej źródeł .

Jak robią to inni?

- Czechy

Nova--Zelena Usporam (od 2014):

- dla budynków jedno- i wielorodzinnych
- Większe oszczędności energetyczne silniej premiowane
- od 2021 zwiększono wartość dofinansowania (po zmianach, wsparcie na docieplenie istniejących domów wzrosło o ok. 20%)
- od 2021 r. bonusy premiujące połączenie różnego rodzaju działań w ramach jednego projektu modernizacyjnego

- Francja

MaPrimeRénov:

- od 2022 zastąpił Habiter Mieux Sérénité działający od 2010 – 52 tys. renowacji rocznie
- Wsparcie dla osób najmniej zamożnych pod warunkiem uzyskania min. 35% poprawy efektywności energetycznej
 - Dotacja 35% lub 50% całkowitego kosztu prac (dla nieruchomości w najgorszym stanie techn. 50 tys. eur.)
- Bonusy dla budynków w najniższej kategorii energetycznej za zwiększenie standardu
- Dostęp do programu dzięki bezpłatnej usłudze wsparcia FranceRenov – państwo + władze lokalne, nadzór Narodowa Agencja Mieszkalnictwa (Anah)

– Niemcy

Bundesförderung für effiziente Gebäude (BEG):

- 3 kategorie: budynki mieszkalne, niemieszkalne, projekty specjalne
- im wyższa efektywność energetyczna, tym wyższy poziom dotacji na jego remont
- maks. poziom dotacji - 50% zwrotu kosztów kwalifikowanych, maks. 75 tys. euro dofinansowania
- obowiązkowa konsultacja energetyczna

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- dodatkowe usługi - specjalistycznego planowania energetycznego, nadzoru budowlanego i certyfikacji zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju (50% kosztów sfinansowane z dotacji)

Trendy w Unii Europejskiej

- dążenie do integracji poszczególnych narzędzi
- wzmocnienie zachęt dla kompleksowych inwestycji przez powiązanie wysokości wsparcia z osiągniętą poprawą efektywności energetycznej budynku
- kompleksowe wsparcie dla mieszkańców – One-Stop-Shops

Raport Fali Renowacji, kierunki zmian

- wyższy poziom i intensywność wsparcia dotacyjnego – indeksacja elementów kosztowych możliwość wsparcia kompleksowej i głębokiej modernizacji energetycznej, wdrażania zasady #EnergyEfficiencyFirst
- spójność wszystkich elementów systemu, możliwość ich łączenia, aby wspierać kompleksowość i głębokość renowacji
- uzależnienie wysokości wsparcia od jakości modernizacji – efektów w postaci redukcji zużycia energii
- instrument masowego efektywnego wsparcia osób najmniej zamożnych, mieszkających w budynkach o najgorszych parametrach technicznych
- kompleksowa informacja i doradztwo w zakresie planowania, finansowania i realizacji renowacji w jednym miejscu - wprowadzenie One-Stop-Shopów
- monitorowanie efektów polityki publicznej – dobre dane + korekty – w razie potrzeby – „evidence-based policies”

3.2.3 Podsumowanie rekomendacji z I Okrągłego Stołu i regionalnych Okrągłych Stołów i stan ich wdrożenia – Pan Andrzej Rajkiewicz, SAPE

Finansowanie renowacji budynków

Programy finansujące termomodernizację budynków mieszkalnych powinny wdrażać postanowienia Fali Renowacji, czyli:

- ✓ wspierać głęboką termomodernizację,
- ✓ pozwolić na dwukrotne zwiększenie liczby budynków poddawanych termomodernizacji do roku 2030.

Programy tworzone w ramach Krajowego Planu Odbudowy i nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej nie powinny krzyżować się z istniejącymi programami takimi jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów, Czyste Powietrze oraz ulgą termomodernizacyjną.

Należy:

- ✓ Zadbać o komplementarność ofert różnych programów,
- ✓ Wprowadzić jednolite zasady przyznawania wsparcia,
- ✓ Wprowadzić rozwiązania oraz kryteria pozwalające na łączenie uzupełniających się instrumentów finansowych,
- ✓ Przeznaczyć środki publiczne na wsparcie techniczne potencjalnych beneficjentów

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

✓ Konieczne jest organizowanie skutecznych kampanii informacyjno-edukacyjnych, zwiększających świadomość beneficjentów i zachęcających do skorzystania z programów wsparcia.

Co się wydarzyło?

1. Krajowy Plan Odbudowy

- modyfikacja zasad finansowania przedsięwzięć termomodernizacyjnych poprzez wprowadzenie preferencji dla inwestycji kompleksowych, tj. takich, w wyniku których wskaźnik Ep z Warunków Technicznych (WT) osiągnie wartość jak dla nowych budynków (spełniających warunek niemal zeroemisyjności);
- wprowadzenie nowej premii OZE na zakup i montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych, która nie będzie powiązana z inwestycją termomodernizacyjną, a więc będą mogły z niej skorzystać również budynki po przeprowadzonej termomodernizacji, bądź nowe. W związku z tym premia byłaby udzielana bezpośrednio przez BGK na podstawie wniosków składanych przez właścicieli/zarządców budynków;
- wyższe wsparcie dla remontów/termomodernizacji budynków komunalnych w ramach walki ze zjawiskiem ubóstwa energetycznego;
- wyższe wsparcie dla inwestycji realizowanych ze wsparciem z Funduszu Dopłat (remonty mieszkań komunalnych zamieszkałych przez osoby zagrożone ubóstwem energetycznym), pod warunkiem zmiany źródła ciepła na niskoemisyjne;
- dodatkowe wsparcie dla nowego budownictwa społecznego (realizowanego przez Towarzystwa Budownictwa Społecznego/Społeczne Inicjatywy Mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe) w przypadku zakupu i montażu instalacji OZE związanych z budynkiem już na etapie budowy;
- wprowadzenie zasad umożliwiających rozliczanie korzyści wynikających z zakupu i montażu odnawialnych źródeł energii dla osób zamieszkujących w budynkach wielorodzinnych (tzw. prosumentów zbiorowych) Fundusz Termomodernizacji i Remontów
- stopniowe przekierowanie FTiR na wsparcie głębokiej termomodernizacji domów wielorodzinnych (wysokość premii uzależniona od stopnia poprawy efektywności energetycznej budynku),
- powiązanie procesu wsparcia termomodernizacji budynków z instalacją OZE,
- wsparcie remontów budynków, które ze względów prawnych (ochrona konserwatorska) nie mogą być objęte standardową termomodernizacją,
- wprowadzenie wymogu uwzględnienia usuwania szkodliwych substancji niebezpiecznych, w tym azbestu, w procesie termomodernizacji budynków wielorodzinnych,
- stopniowe kierowanie do FTiR części środków z Funduszy Europejskich, w tym Krajowego Planu Odbudowy, przeznaczonych na podnoszenie efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych Program „Czyste powietrze”
- Organizacja punktów informacyjnych w gminach
- Włączenie banków do obsługi klientów
- Kampanie informacyjne
- Platforma ekspertów efektywności energetycznej

2. Program „Mój Prąd”

- Ver. 3.0 zmniejszenie dotacji
- Ver. 4.0 wprowadzenie dotacji na magazyny energii, zmiana systemu rozliczeń z net-metering na netbilling dla nowych instalacji

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

3. Program „Moje Ciepło”

- Dotacje na zakup i montaż pomp ciepła w nowych budynkach 1-rodzinnych

Instrumenty finansowe regionalne

- BGK instytucją zarządzającą funduszami powierniczymi poszczególnych województw
- Pożyczki na termomodernizację budynków wielorodzinnych
- Pożyczki na poprawę efektywności energetycznej i OZE w MŚP Wykorzystanie wsparcia UE ELENA
- pożyczki regionalne na termomodernizację budynków wielorodzinnych
- kredyt z premią termomodernizacyjną i remontową BGK
- kredyty dla MŚP z gwarancją BIZNES-MAX BGK
- dla ciepłownictwa powiatowego przez NFOŚiGW
- dla wsparcia samorządów w zakresie inicjatyw rozwoju zeroemisyjnego publicznego transportu zbiorowego napędzanego wodorem przez NFOŚiGW
- Program NFOŚiGW „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus” rozpoczął przyjmowanie wniosków

Kompleksowa Obsługa Inwestora - jak wdrożyć w Polsce

19 rekomendacji, m.in.:

- Oczekiwana współpraca podmiotów zewnętrznych z NFOŚiGW dla promocji rozwiązań organizacyjnych i technicznych programu „Czyste powietrze” z możliwością tworzenia struktur KOI
- Potrzeba koordynacji informacji w gminie dotyczących potencjału efektywności energetycznej (budynki, źródła finansowania, przedsiębiorcy)
- Pobudzenie podmiotów publicznych w Polsce do skorzystania z doświadczeń i dodatkowych środków z UE w celu powoływania do życia one-stop-shop na różnych szczeblach potrzebne są właściwa informacja, odpowiednie regulacje oraz dodatkowe zachęty w tym zakresie.

Wsparcie dla rozwoju rynku ESCO

13 rekomendacji, w tym:

- Instrument finansowy tworzony przez NFOŚiGW i PFR wydaje się bardzo obiecującym rozwiązaniem adresującym jedną z istotnych barier dla firm ESCO, czyli odblokowanie ich płynności finansowej przy długoterminowych projektach

Okrągłe Stoły w Polsce:

I Krajowy Okrągły Stół dotyczący Finansowania Efektywności Energetycznej w Polsce odbył się 23-24 marca
II Krajowy Okrągły stół odbywa się 25 maja 2022 r.

Regionalne Okrągłe Stoły:

- Dolnośląski -
- Kujawsko Pomorski
- Łódzki
- Podlaski
- Pomorski
- Śląskie

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- Mazowiecki

W obradach uczestniczyło ponad 500 uczestników w tym był znaczący udział instytucji finansowych i władz regionalnych.

Najważniejsze wnioski z Regionów

1. Najważniejszym pod względem ilościowym i jakościowym polem działań uzyskiwania efektów oszczędnościowych jest termomodernizacja budynków mieszkalnych JST, spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot, chociaż trudności realizacji pod względem modeli finansowania są różne.
2. Stosunkowo długi okres zwrotu nakładów a także nieatrakcyjne modele wsparcia na termomodernizację nie zachęcają przedsiębiorstw do podejmowania takich działań, raczej są skłonne inwestować w nowe źródła energii jak np. farmy fotowoltaiczne.
3. Zmienność prawa nakazuje szczególną ostrożność przy podejmowaniu ryzyka inwestycyjnego.
4. Konieczne jest koordynowanie działań i tworzenie nowych modeli realizacji transformacji energetycznej tak w zakresie organizacyjnym jak i finansowania

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

4 Sesja tematyczna 1: Zintegrowane usługi dla poprawy efektywności energetycznej – „one-stop-shop-services”

Moderator: Pan Andrzej Rajkiewicz, SAPE/NAOE

Sprawozdawca: Pan Piotr Kazimierczyk, Fundacja Poszanowania Energii

4.1 Prezentacje

4.1.1 Rozwój zintegrowanych usług renowacji budynków w UE. Modele i możliwości wsparcia Pan Adrien Bullier, Komisja Europejska, Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)

Prezentacja (dostępna pod powyższym linkiem) została przeprowadzona zdalnie, z możliwością interakcji z prelegentem.

Uszczegółowiony tytuł prezentacji to: „Integrated home renovation services: why, what and how to upscale them?”, co w dowolnym tłumaczeniu można rozumieć jako: „Zintegrowane usługi remontowe domu: dlaczego, co i jak zwiększyć ich skalę?”

Prelegent podjął próbę wskazania przyczyn największych trudności, które mogą stać za stosunkowo rzadkim uczestnictwem w programach termomodernizacyjnych ze strony właścicieli najliczniejszego zasobu budynków – budynków jednorodzinnych. Wskazał, że należy ich upatrywać nie tyle po stronie możliwości finansowania ani chęci właścicieli, tylko wśród aspektów ludzkich. Zwrócił uwagę na to, że:

- Remont domu może być bolesną podróżą!
- Większość budynków mieszkalnych należy do osób nie przygotowanych profesjonalnie do tego zadania.
- Gospodarstwa domowe nie będą budować stosownych kompetencji, ponieważ nie podejmuje się remontu własnego domu wiele razy w ciągu jednego w życia.

Jako podstawową barierę wskazał zatem nie brak uczestników rynku, tylko poziom komplikacji procesu modernizacji energetycznej budynku oraz brak koordynacji tego typu procesów ze strony partnerów właścicieli budynków.

Na podstawie obserwowanych w Europie pilotażowych inicjatyw, zaproponował podział obserwowanych systemów wsparcia zmierzających do objęcia więcej, niż jednego z następujących dziesięciu etapów procesu termomodernizacyjnego:

1. informacja/marketing,
2. detekcja zadań,
3. uproszczona diagnoza,
4. koncepcja projektu,
5. wybór dostawców,
6. plan finansowania,
7. dochodzenie do rozwiązań finansowych,
8. prace remontowe,
9. nadzór nad robotami i ich odbiór,
10. zapewnienie jakości, gwarancje i kontynuacja,

na następujące trzy kategorie modelowe:

- Model „doradczy” - skoncentrowany na pierwszych etapach (1-3, 5, i być może częściowo 7);

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- Model „wsparcia” - rozszerzony mandat Architekta, obejmujący niemal wszystkie etapy, poza oznaczonymi numerami 7 i 8;
- Model „wdrożeniowy” - obejmujący wszystkie etapy, poza oznaczonymi numerami 5 i 9.

Jak widać nie zaobserwował modelu, w ramach którego nieprofesjonalny właściciel nieruchomości uzyskałby wsparcie we WSZYSTKICH etapach procesu termomodernizacji – a taką właściwość powinien mieć system, który w pełni zastępuje na miano „one-stop-shop”.

4.1.2 [Przykład wielokierunkowego OSS z zaangażowaniem instytucji finansowych w Danii, Gate 21, Partner Projektu RoundBaltic](#)

Prezentację Gate 21 przedstawił Andrzej Rajkiewicz.

Dania, jako jeden z liderów w zakresie wspierania energooszczędnych metod budowania i zarządzania istniejącymi budynkami dostarcza szeregu przykładów jak organizować renowację energetyczną, w tym w formułach zbliżonych do one-stop-shop. Gate21 jest instrumentem wsparcia rozwijanym lokalnie przez gminy. Wpisuje się w model doradcy w terminologii z punktu 2.1. Kluczową rolę odgrywa międzygminny Sekretariat, przygotowujący/realizujący:

- Wzory pism do właścicieli budynków
- Wytyczne do spotkań z mieszkańcami
- Call center dla właścicieli budynków (krajowy i lokalne)
- Doradcy energetyczni przeprowadzający audyt energetyczny
- Koordynacja z partnerami krajowymi: Duńska Agencją Energii, instytucjami finansowymi, zarządcami nieruchomości, pośrednikami itp.
- Szkolenia dla banków, zarządców nieruchomości, pośredników, przedsiębiorców itp.

W oparciu o powyższe, gminy organizują spotkania z mieszkańcami, koordynują kampanie informacyjne na swoim terenie, nawiązują porozumienia z bankami, zarządcami nieruchomości i innymi aktorami.

Celem jest też wykorzystanie programu ELENA dla 20 gmin.

4.1.3 [Waga \(finansowa i klimatyczna\) holistycznego podejścia w podnoszeniu efektywności energetycznej budynków – jak mógłby działać one stop shop, który przyspiesza falę renowacji? Pani Aleksandra Stępiak, Danfoss](#)

Potrzebę kompleksowego podejścia zarówno do modernizacji, jak i przy obsłudze beneficjentów podkreśliło również wystąpienie przedstawicielki Danfoss, również sięgające po przykłady z Danii. Jednym z nich był ten dotyczący BedreBolig stworzonego we współpracy z Ministerstwem Energii, świadczący usługi doradcze. Kolejnym była inicjatywa BetterHome wspierająca potencjalnych inwestorów w zakresie doradztwa, sieciowania z wykonawcami i finansującymi.

W prezentacji podkreślono, że w Polsce 90% budynków mieszkalnych to budynki mieszkalne jednorodzinne, co kieruje w naturalny sposób uwagę na ich właścicieli oraz uwypukla potrzebę profilowania systemów wsparcia na ten segment.

4.1.4 **Inicjatywy OSS w Polsce wspierane przez EU: jest co najmniej 5 na różnych etapach rozwoju wartych przedstawienia, zarówno bankowych jak i samorządowych m.in. :**

- [Projekt ELENA w BOŚ – wsparcie dla przygotowania inwestycji poprawiających efektywność energetyczną, Pan Marek Szczepański, Dyrektor Departament Programów Publicznych i Projektów Unijnych, BOŚ Bank](#)

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Prezentacja przedstawiła ofertę banku wspierającą realizację inwestycji termomodernizacyjnych. Poza typowo bankowymi produktami finansowanymi Bank włączył w zakres oferty pośrednictwo dotyczące wsparcia technicznego z programu ELENA oraz tworzy zasoby świadczące doradztwo w zakresie strukturyzowania i pozyskiwania finansowania (w tym z instytucji publicznych i multilateralnych) oraz komercjalizacji technologii. Podkreślono, że z programu ELENA dofinansowanie można uzyskać nie tylko na projekty dotyczące modernizacji budynków mieszkalnych, ale również na

- Modernizację oświetlenia ulicznego
 - Stacje ładowania pojazdów elektrycznych
 - Sieci ciepłownicze
- [BNP Paribas – Fundusz Elena dla modernizacji budynków wielorodzinnych](#), **Pan Adam Hirny, Dyrektor**, Biuro ds. Programów Zrównoważonego Rozwoju, BNP Paribas

Prezentacja dotyczyła doświadczeń banku BNP Paribas Polska S.A. we wdrażaniu produktu „EKO-WSPÓLNOTA Z ZYSKIEM” powstałego w wyniku powiązania wsparcia z programu ELENA z premią termomodernizacyjną z BGK oraz wsparciem zespołu dedykowanego inwestycjom efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych. Podkreślono znaczenie procesu kumulowania know-how członków zespołu dla skuteczności akwizycji oraz sprzedaży produktów bankowych (zwłaszcza kredytu inwestycyjnego) dedykowanych produktowi.

- [“System finansowania wzrostu efektywności energetycznej i OZE w głębokiej modernizacji budynków z wykorzystaniem umowy z gwarancją oszczędności \(EPC+\) – projekt FinEERGo-Dom”](#), **Pani Karolina Loth-Babut**, Dyrektor Zarządzająca, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

Prezentacja dotyczyła założeń inicjatywy zbliżonej do koncepcji One Stop Shop, na które składa się złożony system powiązanych podmiotów. Na system ten składają się zarówno: finansowanie oparte na dotacji 10%-30% z NFOŚiGW, wykup przez Polski Fundusz Rozwoju (PFR) kontraktów gwarancji efektywności energetycznej (EPC), kapitały firm ESCO, jak i krótko-okresowe narzędzia płynności pochodzące z instytucji bankowych. Koordynacja tych wszystkich elementów oraz akredytacja firm ESCO należały do KAPE. Udział akredytowanych firm ESCO zapewniał poza finansowaniem odpowiedni poziom realizacji projektów. Schemat dotacyjny – powiązanie wysokości dotacji z wysokością efektu energetycznego preferowało głęboką modernizację energetyczną. Dla realizacji obligatoryjne było włączenie systemu zarządzania energią w każdym budynku, co umożliwiało po realizacji inwestycji potwierdzenie zakładanych efektów a tym samym uzyskanie dotacji i rozliczenie poprzez skup wierzytelności przez PFR. Zidentyfikowano szereg barier tego systemu, wśród których wymieniono:

- Wzrost kosztów energii (ciepła, energii elektrycznej i gazu ziemnego w stosunku do węgla) oraz prac modernizacyjnych
- Poziom ambicji właścicieli budynków
- Istniejące lub oczekiwane nowe programy finansowania
- Brak zrozumienia EPC, złożoność umowy
- Stan techniczny budynków
- Niska jakość audytów energetycznych.

Zwrócono uwagę na częstokroć niskie kapitały firm ESCO (5 tys. zł). Wskazano na celowość opracowania wsparcia o charakterze gwarancyjnym.

- [Projekt ELENA w KAPE “Krajowy Integrator Projektów Inwestycyjnych w Przedsiębiorstwach Energetyki Ciepłej”](#), **Pan Krzysztof Skowroński**, Doradca Zarządu Dyrektor Projektu ELENA, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Prezentacja dotyczyła zastosowania programu wsparcia małych i średnich Przedsiębiorstw Energetyki Ciepłej w przygotowaniu inwestycji mających na celu modernizację istniejących źródeł węglowych w ramach inicjatywy ELENA. Podkreślono fakt, że za efektywność energetyczną budynków odpowiadają nie tylko same budynki ale i systemy zasilania budynków. W ramach Programu ELENA istnieje możliwość pozyskania do 70 dofinansowania na wykonanie następujących prac przedinwestycyjnych:

- Wielowariantowa analiza techniczno ekonomiczna
- Pozyskanie finansowania na realizację inwestycji
- Dokumentacja do pozyskania decyzji środowiskowej
- Dokumentacja do pozyskania pozwolenia na budowę
- Dokumentacja przetargowa na wybór Generalnego Wykonawcy

KAPE jako Krajowy Integrator Procesów Inwestycyjnych w ciepłownictwie w ramach programu ELENA (dofinansowanie EBI Horyzont 2020) pomaga swoim klientom w powyższych aspektach oraz w szeregu kwestiach związanych z pozyskiwaniem finansowania i jego wykorzystaniu.

- [Projekt ELENA w KAPE: "Krajowy Integrator samorządowych inicjatyw rozwoju zeroemisyjnego publicznego transportu zbiorowego napędzanego wodorem"](#), **Pani Karolina Loth-Babut**, Dyrektor Zarządzająca, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

Prezentacja dotyczyła najbardziej aktualnej (z maja 2022) umowy z EBI na realizację w ciągu najbliższych 4 lat programu inicjatyw rozwoju zeroemisyjnego publicznego transportu zbiorowego napędzanego wodorem, opartego o program ELENA pokrywający do 70% kosztów prac przed inwestycyjnych JST przystępujących do programu. Przewiduje się wspieranie samorządów zwłaszcza w zakresie negocjacji, analiz i nadzoru nad projektowaniem.

4.2 Dyskusja i rekomendacje sesji tematycznej

Pytanie kierujące dyskusje:

1. Czy oferta finansowania poprawy efektywności energetycznej w budynkach w Polsce jest wystarczająca?
2. Jak ułatwić właścicielom budynków w Polsce dostęp do środków poprawy efektywności energetycznej?

Większość głosów w dyskusji wskazywała, że w przypadku inwestorów posiadających zdolność kredytową oferta finansowa zarówno komercyjna, jak i zawierająca elementy wsparcia, w tym dotacyjnego i zwrotnego, jest stosunkowo bogata, jak się wydaje wystarczająca, a nawet powtarzały się głosy, że celowe byłoby w bardziej dostępny i przejrzysty sposób komunikować sposób demarkacji pomiędzy poszczególnymi źródłami, w celu uniknięcia kanalizacji prowadzącej do mniejszego wykorzystania dostępnych środków.

Jednak nawet w przypadku tej grupy potencjalnych inwestorów, która w porównaniu z mieszkańcami wykluczonymi społecznie, finansowo, bądź energetycznie ma stosunkowo łatwiejszy dostęp do źródeł finansowania, podkreślano w dyskusji wielokrotnie, że zgodnie z identyfikacją zapisaną w prezentacji omówionej w punkcie 2.1 efektywność aktywizowania jej członków do podjęcia trudnego procesu termomodernizacji zależy w znacznym stopniu od proaktywnego prowadzenia procesów informacyjnych, popularyzatorskich i akwizycyjnych. Choć informacje o możliwych i dostępnych źródłach finansowania wydają się być łatwo dostępne, wrażenie to może dotyczyć wąskiej grupy osób na co dzień zaangażowanych w omawiane procesy. Natomiast z punktu widzenia większości mieszkańców a nawet właścicieli, bądź zarządców budynków, informacja ta bywa trudna do znalezienia i wykorzystania, a nawet sama jej mnogość może prowadzić do trudności decydujących o rezygnacji z inwestycji.

Ze zdecydowanie jeszcze większą trudnością informacja ta dociera do drugiej grupy mieszkańców: tych, których można zaliczyć do jednej z następujących kategorii:

- niebankowalnych – nie posiadających zdolności kredytowej,
- wykluczonych społecznie,

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

- podlegających wykluczeniu energetycznemu.

Dla tej grupy społecznej jest nie tylko zdecydowanie mniej instrumentów, ale też komunikacja z tą grupą wymaga zdecydowanie jeszcze bardziej bezpośrednich form, pozwalających na zainteresowanie ich efektywnością energetyczną. Bez dedykowanych instrumentów wsparcia dostępnych dla tej grupy mieszkańców, jak również bez bezpośrednio przekazanego komunikatu, że mogą oni wpłynąć na poprawę efektywności energetycznej miejsc swojego zamieszkania, co skutkować będzie poprawą ich sytuacji życiowej, trudno wyobrazić sobie efektywność choćby nawet najlepszego programu kierowanego do niej.

Zarówno w przypadku prezentacji, jak i w dyskusji, choć zwracano uwagę na potrzebę integracji doradztwa i wsparcia na różnych etapach procesów modernizacji energetycznej, żaden z prezentowanych modeli nie obejmował całości tego procesu, a zatem nie był w istocie typu one stop shop, a co najwyżej „niemal one stop shop”. Większość modeli zaliczyć można do kategorii nazwanej w prezentacji Pana Adama Bulliera „Modelem doradczym”. Stosunkowo najmniej dyskutowane modele poświęcały uwagi kwestiom dostępności i organizacji wewnętrznej dostatecznie zintegrowanych i zorganizowanych zespołów wykonawczych w procesach termomodernizacyjnych.

Wiele głosów w dyskusji formułowało w istocie rekomendacje i postulaty, które podsumowane są poniżej:

- Zgodnie z obserwacją stanowiącą „clue” prezentacji Pana Adama Bulliera zdecydowanie rekomendowane jest wspieranie inicjatyw umożliwiających w przypadku modernizacji energetycznej zasobów mieszkaniowych objęcie mieszkańców na wszystkich etapach tego procesu zintegrowanym wsparciem składającym się na prawdziwie one stop shop.
- W powyższym kontekście, aby indywidualny mieszkaniec został skutecznie zmotywowany do skorzystania z tworzonej oferty, wydaje się nieodzownym wdrożenie wymogu, aby przy tworzeniu jakiegokolwiek rozwiązania przeprowadzić test w rodzaju „user experience” – czy rozwiązanie to jest przyjazne, zrozumiałe, osiągalne dla podmiotu/beneficjenta projektu. W szczególności dotyczy to:
 - Obciążenia formalnościami,
 - Obciążenia prefinansowaniem,
 - Obciążenia koordynacją wielu aspektów organizacyjnych, w tym związanych z wykonawstwem.
- Wydaje się konieczne zwiększenie nakładów finansowych (a zatem również systemów wsparcia) na systemy kształcenia kadr, zarówno z obszaru informacji i doradztwa, jak i z obszaru wykonawstwa;
- Wielokrotnie rekomendowano oparcie schematów pomocy na certyfikacji wykonawców.
- Pula środków wsparcia projektów termomodernizacyjnych, choć duża w odniesieniu do klientów mających dostęp do finansowania komercyjnego, wydaje się niewystarczająca w porównaniu do planowanej skali niezbędnych inwestycji – zatem rekomenduje się ich uzupełnienie,
- Instrumenty kierowane w stronę segmentu mieszkańców „niebankowalnych” wymagają pilnego przemodelowania, uzupełnienia i poszerzenia, co warunkuje objęcie planem termomodernizacji znacznej części krajowego zasobu budynków mieszkalnych wykorzystywanych przez przedstawicieli tego segmentu.
- W celu zwiększenia skuteczności systemów informacyjnych o dostępnych środkach wsparcia, w większym niż do tej pory stopniu należy włączyć do katalogu kwalifikowalnych koszty związane z proaktywnym docieraniem do mieszkańców i podmiotów odpowiedzialnych z ich zasoby mieszkaniowe.
- W celu podniesienia zainteresowania instytucji finansowych, instytucji wdrażających, jednostek samorządowych programami adresowanymi do mieszkańców domów jednorodzinnych, zwłaszcza tych o niskich możliwościach finansowych, programy te powinny zawierać systemowe mechanizmy motywacyjne, być może związane z tworzeniem struktur grupujących ekspozycje, lub parasolowych, ponieważ dla większości omawianych instytucji pojedyncze projekty z ich niewielkimi kwotami

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

dofinansowania i wydatków ogółem nie stanowią same z siebie dostatecznie atrakcyjnego finansowo przedsięwzięcia, aby było ono traktowane priorytetowo w porównaniu do innych projektów o większej skali. Programy mniejsze (o mniejszej przewidywanej alokacji) podobnie: jako nie wiążące się z dostatecznie dużym obrotem będą traktowane jako strategicznie nieważne, a zatem wypierane z planów operacyjnych na wszystkich szczeblach – zatem dla ich efektywnego przeprowadzenia potrzeba dodatkowych zachęt (być może „pakowania razem” z innymi, większymi programami, jako element warunkujący udział w zyskach z tych drugich; na przykład banki wspierające „czyste powietrze” mogłyby być zobowiązane do czynnego udziału również w „stop-smog”)

- Istnieje niezaspokojone zapotrzebowanie na aktualności mogące przybliżyć potencjalnym inwestorom oraz organizatorom lokalnych systemów wsparcia zarówno potencjał zawarty w KPO, jak i zasady realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych w okresie 2021-2027.
- Potrzeba w większym stopniu korelować/skalować formy i intensywność pomocy w stosunku do gmin, z ich potrzebami i możliwościami – jest to warunek spójności społecznej (wyrównywania szans).
- Zasada „Energy Efficiency First” (EE1 - Efektywność Energetyczna na pierwszym miejscu) poza tym, że powtarzana jest jako słuszne hasło, powinna stać się również operacyjnym kryterium podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach planowania i finansowania projektów, w przeciwnym razie pozostanie jedynie hasłem.
- W szczególności, powyżej wspomniana zasada EE1 winna podobnie jak w poprzednim okresie programowania być powiązana z wyłączeniem projektów prowadzących do oszczędności energetycznych z kategorii projektów przynoszących dochód (bądź oszczędności) wykluczonych z tego powodu z systemów wsparcia.
- Ponieważ kryteria cenowe prowadzą często do wyborów związanych z obniżeniem efektów ekologicznych oraz obniżeniem jakości skutkującym zwiększeniem poziomu ryzyka i/lub obniżeniem trwałości rezultatów konieczne jest stworzenie mechanizmów umożliwiających wybór projektów droższych od innych w przypadkach:
 - uzasadnionych podwyższonymi wymogami społecznymi, takimi, jak wymogi konserwatorów zabytków, bądź wymogi związane ze społeczną funkcją budynku,
 - charakteryzujących się szczególnie wysokim poziomem gwarancji jakości/profesjonalizmu (na przykład realizowanych w oparciu o audyty energetyczne, w formule OSS z udziałem certyfikowanych zespołów kontrolnych, bądź przez profesjonalne firmy ESCO działające w schematach EPC).

4.3 Uczestnicy

	Organizacja
1	Administrator24 – Grup Medium
2	Centrum Technologii Energetycznych
3	BGK
4	Fala Renowacji
5	AUiPE AG
6	BNP Paribas
7	EIB, JASPERS
8	FPE
9	Bank Gospodarstwa Krajowego
10	Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

11	KAPE
12	Bank Gospodarstwa Krajowego
13	PROMAR Sp. z o.o.
14	Fundusz Wschodni
15	KAPE
16	Związek Banków Polskich
17	SAPE/NAPE
18	Konfederacja Lewiatan
19	NFOŚiGW
20	KAPE
21	Instytut Reform
22	Danfoss Poland
23	PEC w Końskich sp z o.o.
24	Bank Ochrony Środowiska S.A.
25	Bank Gospodarstwa Krajowego
26	NFOŚiGW
27	Bank Ochrony Środowiska S.A.
28	Centrum Przedsiębiorczości Racjonalnej

5 Sesja 2: Poprawa efektywności energetycznej w MŚP

Moderator: Marek Amrozy, NAPE S.A.

Sprawozdawca: Wojciech Stańczyk, KAPE S.A.

5.1 Prezentacje:

5.1.1 [Instrumenty finansowe z Funduszy Europejskich na rzecz poprawy efektywności energetycznej w MŚP – Pan Paweł Chorąży](#), Dyrektor Zarządzający Pionem Funduszy Europejskich, Bank Gospodarstwa Krajowego

Podczas pierwszej prezentacji zaprezentowano rodzaj oferowanych funduszy dedykowanym sektorowi MŚP w poszczególnych regionach, mechanizmy ich funkcjonowania oraz zdobyte doświadczenia z perspektywy BGK. Zauważono m.in., że produkty wymagają od pośredników innych kompetencji niż przy najpopularniejszych pożyczkach dla MŚP i innej perspektywy planowania. Początkowo produkt nie cieszył się popularnością – zarówno klientów jak i pośredników, niemniej po wprowadzeniu szeregu zmian sytuacja uległa pozytywnej zmianie. Wśród zmian wymieniono uatrakcyjnienie produktu dla MŚP (m.in. niższe oprocentowanie oraz dłuższy okres spłaty) oraz dla pośrednika (bonus finansowy). Zasygnalizowano również, że w nadchodzącej perspektywie finansowej przewiduje się znaczne zwiększenie puli środków oraz rodzajów instrumentów finansowych mogących finansować efektywność energetyczną w MŚP.

5.1.2 [Doświadczenie regionalnego pośrednika finansowego we wsparciu MŚP w zakresie poprawy efektywności energetycznej – Pan Artur Piotrowski](#), Prezes Zarządu, Fundusz Wschodni

Podczas drugiej prezentacji zaprezentowano praktyczne doświadczenia zdobyte przy oferowaniu preferencyjnych pożyczek na efektywność energetyczną w sektorze MŚP. W wyniku analizy przyczyn niskiego wykorzystania atrakcyjnej pożyczki zidentyfikowano i wprowadzono skuteczne modyfikacje.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Modyfikacje polegały m.in. na uproszczeniu komunikacji do klientów (np. zastąpienie trudnych słów typu “termomodernizacja” prostszymi synonimami typu “remont” lub bardziej rozpoznawalnymi typu “fotowoltaika”). Zaobserwowano niską świadomość wśród przedsiębiorców w zakresie możliwości redukcji rachunków za energię, jak również nieuzasadnione postrzeganie kosztów energii jako mało istotnych w skali firmy. Podkreślono, że istotnym czynnikiem demotywowującym MŚP do korzystania z preferencyjnych pożyczek jest skomplikowanie procedury aplikacyjnej oraz nadmierna obszerność i skomplikowanie niezbędnej dokumentacji (zarówno na etapie wnioskowania jak i rozliczenia). Zaobserwowano systematycznie poprawiającą się jakość samych audytów energetycznych, w wyniku ewolucyjnego dostosowywania się audytorów do oczekiwań weryfikatorów (co jednak wymagało odpowiednio długiego czasu funkcjonowania programu). W wyniku skorzystania z programu duża część MŚP pozytywnie oceniła wymierny efekt przeprowadzenia inwestycji w obniżenie energochłonności oraz deklaruje dalsze inwestycje tego typu. Jednocześnie firmy sygnalizują problem z dotarciem do kompetentnych doradców energetycznych, którzy pomogliby im w identyfikacji kolejnych modernizacji i wsparciu w ich realizacji.

5.1.3 Doświadczenia z projektów UE dotyczących poprawy efektywności energetycznej w MŚP - [innoveas](#) (Marek Amrozy - NAPE) oraz [DEESME](#) (Wojciech Stańczyk - KAPE)

Prelegenci opisali doświadczenia zdobyte podczas realizacji dwóch projektów międzynarodowych dotyczących efektywności energetycznej w sektorze MŚP. Pośród wielu obserwacji podkreślono, że potencjał drzemący w tym sektorze jest wciąż wykorzystywany z szeregu przyczyn. Pośród nich zidentyfikowano m.in. brak aktywnego zainteresowania tematyką efektywności energetycznej, brak czasu na tematy inne niż “core-business”, skupienie zainteresowania na szybkich i łatwych rozwiązaniach (w przeciwieństwie do kompleksowych strategii), małe wysycenie kadry przedsiębiorstw osobami o wysokich kompetencjach technicznych, brak świadomości o możliwości wpływania na koszty energii. Trudności w zainteresowaniu MŚP tematyką efektywności energetycznej udawało się pokonać przy aktywnym wsparciu innych instytucji obsługujących już ten rynek, takich jak banki lub jednostki certyfikacyjne. W wyniku realizacji szkoleń dla MŚP zaobserwowano duże zainteresowanie firm realizacją modernizacji w swoich firmach, w szczególności w zakresie związanym z szybką obniżką kosztów zaopatrzenia w energię. Dużym zainteresowaniem MŚP okazał się system “białych certyfikatów”, który został oceniony za stosunkowo zrozumiały, łatwy i stabilny w czasie. Motywacja do realizacji modernizacji części MŚP pracujących w łańcuchach dostaw większych korporacji wynikała również z konieczności redukcji śladu węglowego. Zaobserwowano też wzrost zainteresowania tematyką wśród MŚP wraz z rosnącymi cenami nośników energii.

Dodatkowo przedstawiono metodyki oceny wielorakich korzyści efektywności energetycznej w powiązaniu z procesem realizacji audytu energetycznego oraz wdrażaniem i prowadzeniem systemów zarządzania energią wypracowane w projekcie DEESME. Realizacja tych metodyk może wesprzeć MŚP w dostrzeżeniu wielu korzyści, które w naturalny sposób powiązane są z inwestycjami w efektywność energetyczną i zachęcić je do realizacji takich projektów przybliżając projekty efektywnościowe do tzw. “core-businessu” przedsiębiorstw.

5.2 Dyskusja i rekomendacje w sesji tematycznej

Pytania kierujące:

1. Czy rynek obsługujący EE jest dostosowany do skali MŚP? Bariery i rozwiązania w obszarze identyfikacji i przygotowania inwestycji EE w obszarze MŚP?

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

2. Jakie mechanizmy wsparcia są najbardziej adekwatne dla MŚP? Skuteczne formy wsparcia finansowego rynku EE w MŚP
3. Realizacja inwestycji w skali MŚP - jak przygotować rynek na realizację wielu projektów w mniejszej skali

Podczas dyskusji podjęto próbę odpowiedzi na wyzwania i bariery pojawiające się na trzech etapach procesu zwiększania efektywności energetycznej w MŚP, tj.: 1. identyfikacja potrzeby modernizacyjnej 2. finansowanie inwestycji 3. techniczna realizacja przedsięwzięcia.

W pierwszej części uczestnicy rozważali czy rynek obsługujący efektywności energetycznej (dalej zwanej EE) jest dostosowany do skali MSP? Jakie są bariery i rozwiązania w obszarze identyfikacji i przygotowania inwestycji EE w obszarze MŚP?

(przyczocono wynik badania statystycznego: tylko 30% MŚP dostrzega obszary poprawy efektywności energetycznej i tylko 11% deklaruje że przeprowadziło audyt w ciągu ostatnich lat)

W wyniku dyskusji sformułowano następujące wnioski:

- Potrzebna jest edukacja dla przedsiębiorstw w dziedzinie efektywności energetycznej - istnieje potrzeba popularyzacji podstawowych pojęć typu „usługa energetyczna”, MWh, nośniki energii, etc. koniecznych do sprawniejszego komunikowania się z uczestnikami rynku
- Konieczne jest również uproszczenie języka do wspólnej komunikacji (wyrównanie różnic pomiędzy językiem technicznym audytorów energetycznych a językiem przedsiębiorców
- Zauważono, że firmy audytorskie z otoczenia MŚP również są MŚP często o niewielkiej płynności finansowej i nie są w stanie nieodpłatnie w procesie sprzedażowym opracowywać złożonych koncepcji technicznych - dofinansowane audyty energetyczne mogą być dobrym zabezpieczeniem interesów inżynierów-audytorów oraz zmniejszeniem bariery wejścia dla MŚP-klienta
- Firmy często nie chcą płacić za audyt bo nie wierzą w efekt finalny – istnieje potrzeba popularyzacji dobrych przykładów, co powinno budować przekonanie o zasadności zamawiania audytów. Niemniej, należy zauważyć, że proste mechanizmy dofinansowania „darmowych” audytów mogą być pułapką - audytorzy mogą skoncentrować się na „produkowaniu” audytów zamiast przygotowywać realne inwestycje. Przy projektowaniu mechanizmu dofinansowywania audytów należy starannie uwzględnić to zagrożenie, np. poprzez mechanizmy weryfikacyjne.
- Bardzo pożyteczne jest pośrednictwo banków w dotarciu do MŚP (jako instytucji zaufania publicznego posiadających już relacje z firmami)
- Przy projektowaniu mechanizmów wsparcia zachęcających do realizacji audytów energetycznych należy zadbać o ich uniwersalność, tak aby zminimalizować ich różnorodność i aby były one zrozumiałe dla grona doradców (finansowych lub technicznych), którzy po nauczaniu się nowych produktów będą de facto zarówno sprzedawcami jak i popularyzatorami idei efektywności energetycznej. Czyli preferowana byłaby sytuacja, w której np. jeden rodzaj zunifikowanego dofinansowania byłby podstawą oferty szerokiego grona instytucji na podobnych zasadach. W takiej sytuacji działania promocyjne wszystkich uczestników mogłyby oddziaływać synergicznie na rynek. Istotnym czynnikiem jest również stabilność mechanizmów wsparcia, tak aby instytucje zaangażowane w obsługę rynku miały wystarczającą ilość czasu na ugruntowanie wiedzy wśród sieci doradców.
- Inżynieria (czyli m.in. analizy energetyczno-ekonomiczne) powtarzalnych projektów EE może być centralnie automatyzowana i stale rozwijana w ramach instytucji finansujących - podobnie jak lista pre-kwalifikowanych urzędów efektywnych energetycznie LEME w programie PolSEFF, tak aby zmniejszać koszty transakcyjne i zwiększać ich popularność oraz dostępność.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- Istnieje konieczność ustandaryzowania zasad wykonywania audytów energetycznych pomiędzy różnymi instytucjami finansującymi. Obecnie obserwuje się zbyt dużą różnorodność wymagań w poszczególnych regionach i programach.
- Instytucje finansowe nie widzą potrzeby wprowadzania nadmiernych restrykcji dotyczących weryfikacji audytów energetycznych - może to utrudniać popularyzację programów wspierania EE. Niemniej, aby zachować komponent jakościowy modernizacji istnieje konieczność weryfikacji audytów energetycznych, ale preferowana jest raczej weryfikacja odsetka (np. 10%) inwestycji, w możliwie uproszczony sposób, np. tak jak była ona realizowana w PolSEFF. Istotne jest również to aby weryfikacja była prowadzona w trybie ciągłym a nie na zakończenie programu, tak aby można było reagować na bieżąco, korygować ewentualne nieprawidłowości i uniknąć kumulacji ryzyka po wydatkowaniu dużej puli środków.

W drugiej części uczestnicy rozważali jakie mechanizmy wsparcia są najbardziej adekwatne dla MŚP? Jakie obecne formy wsparcia finansowego rynku ee w MŚP są najbardziej skuteczne?

(przytoczono wynik badania statystycznego: 84% MŚP nie słyszało o programach wsparcia efektywności energetycznej i tylko ok. 1% deklaruje że skorzystało z takiego programu)

- Zauważono kłopotliwość obecnie upowszechnionych zasad mechanizmów wsparcia polegających na wyliczaniu dofinansowania w odniesieniu do kosztów kwalifikowanych inwestycji, podczas gdy bardziej efektywnym i transparentnym sposobem jest „zakup efektu energetycznego” obowiązujący np. w systemie „białych certyfikatów”. Wyliczanie wielkości dofinansowania na podstawie efektu energetycznego promowałoby w naturalny sposób inwestycje przynoszące wysokie oszczędności energii przy niskim koszcie inwestycyjnym, co należy uznać za korzystne dla ogólnie pojętej efektywności gospodarki. Podczas gdy wyliczanie wielkości dofinansowania na podstawie wielkości kosztu inwestycyjnego może generować impulsy do nieuzasadnionego zwiększania kosztu inwestycji objętej dofinansowaniem, a w konsekwencji wymaga większych wysiłków na etapie kontroli prawidłowości wydatkowania środków. Niemniej zauważono, że na chwilę obecną nie da się zmienić zasad programów zaplanowanych na najbliższą perspektywę finansową.
- Wg doświadczeń z realizacji programu PolSEFF - uproszczona procedura przy niskim poziomie dofinansowania okazała się przepisem na dużą popularność programu przez 3 lata, co nie zawsze udaje się osiągnąć przy skomplikowanej procedurze mimo większych poziomów dofinansowania.
- Zauważono problem ograniczeń przedmiotu inwestycji w poszczególnych programach (np. tylko termomodernizacja, tylko PV, etc.). Nie narzucanie rodzajów dofinansowywanych modernizacji może zwiększyć innowacyjność sposobów osiągnięcia efektywności energetycznej.
- Zauważono, że w szeregu instrumentów finansowych łączenie możliwości pozyskania „białych certyfikatów” z mechanizmami pożyczkowymi dało szansę spopularyzowania programu. W przypadku łączenia wsparcia potrzebna jest jednak weryfikacja podwójnego finansowania w czym może pomóc CROEF (Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej)
- Zauważono, że brak ujednoczonych wskaźników wyników dla instytucji finansowych (POIIS, Fundusze Regionalne) powoduje wzrost ryzyk i zwiększenie utrudnień dla wnioskujących
- Rozdrobnienie programów w skali regionalnej, lokalnej, etc. utrudnia dotarcie do klientów. W rezultacie przedsiębiorcy nie wiedzą jakie są dostępne produkty. Remedium - standaryzacja produktów finansowych dedykowanych MŚP – np. jeden produkt ogólnopolski (rozpoznawalny) - różni dystrybutorzy (wiele kanałów dotarcia do klienta)
- Rekomendowane jest angażowanie różnego rodzaju podmiotów finansujących – np. banki mają bardziej restrykcyjne wymagania odnośnie ryzyka, więc nie obsłużą części MŚP lub koszt zabezpieczenia kapitału będzie nieatrakcyjny, ale tą lukę mogą wypełnić fundusze pożyczkowe.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

- Trwałość programów finansowych jest kluczowa przy wsparciu MŚP, gdyż większość programów w pierwszych latach wymaga dostosowania rynku i osiągnięte efekty są zazwyczaj niższe w początkowym okresie (w pierwszych 2-3 latach)

W trzeciej części uczestnicy rozważali metody na ułatwienie technicznej realizacji inwestycji w skali MŚP – czyli jak przygotować rynek na realizację wielu projektów w mniejszej skali.

(przytoczono wynik badania statystycznego: $\frac{2}{3}$ przedsiębiorstw deklaruje, że koszty energii stanowią istotną pozycję w kosztach przedsiębiorstwa (stan na rok 2019 przed znacznymi podwyżkami cen energii) ale jedynie 6% deklaruje że obniżyło zużycie w ciągu ostatnich lat ze względu na podejmowane inwestycje)

- Przedstawiciele sektora finansowego zauważyli, że dobrze sprzedaje się nie to co jest „dobre”, tylko to co jest „dobrze sprzedawalne” – należy więc oferować produkty i rozwiązania, które będą łatwe do obsługi, zrozumiałe, korzystne i bezpieczne dla instytucji finansowych.
- Aby zwiększyć zaufanie do osiągniętych efektów warto rozważyć agregację różnorodnych programów EE oraz dostawców rozwiązań w jednym miejscu – czyli np. w formułę typu „one-stop-shop”. Dodatkowo w tym modelu podobnie jak przy wcześniej wspomnianych instrumentach wsparcia audytu, weryfikacja powinna opierać się o uzyskane efekty wdrożeniowe.
- Ponieważ przedstawiciele MŚP najczęściej nie są w stanie poświęcić wiele czasu na analizę nieznanych sobie szczegółów przedsięwzięć modernizacyjnych, preferowane są usługi możliwie kompleksowe (np. budowa wraz z późniejszą eksploatacją instalacji oraz gwarancją uzyskanych efektów). To oznacza konieczność rozwoju rynku ESCO w skali odpowiedniej dla MŚP.
- Duże rozdrobnienie oraz duża ilość podmiotów MŚP wymaga adekwatnie rozbudowanego rynku audytorów energetycznych i dostawców rozwiązań. To oznacza konieczność ewolucyjnej i systematycznej “budowy rynku” - np. w sposób podobny do głównego krajowego mechanizmu wspierającego termomodernizację budynków mieszkalnych, czyli począwszy od intensywnego kształcenia audytorów, przez stabilny i ustandaryzowany (ustawowy) mechanizm wsparcia finansowego. Tak aby stworzyć niezmienną się bodźce rynkowe dla jak największej grupy podmiotów gospodarczych do poszerzania swoich usług o audyting energetyczny oraz realizację modernizacji w sektorze MŚP. Utrzymanie stabilności mechanizmu “białych certyfikatów” sprzyja tak zdefiniowanej strategii.

5.3 Uczestnicy

W sesji wzięli udział przedstawiciele:

1	NAPE S.A.
2	P.H.U. Ekomatic
3	RAPEiŚ
4	Bank Gospodarstwa Krajowego
5	nst.agency
6	Petra Invest Green Energy Sp. z o.o.
7	Bank Gospodarstwa Krajowego
8	Instytut Badań Strukturalnych
9	Bank Gospodarstwa Krajowego
11	Bank Gospodarstwa Krajowego
11	Fundacja Stocznia
12	Ambasada Danii
13	MJWPU

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

14	Bank Pocztowy S.A.
15	Centrum Szkoleniowo Doradcze i Zarządzania Nieruchomościami
16	BaltCap
17	Projekt Grupa Witold Kurczyński
18	FPE
19	BOŚ Bank
20	Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych
21	Fundusz Wschodni
22	AUiPE AG
23	KAPE
24	EnMS Polska
25	FEWE
26	Instytut Reform

6 Sesja 3: Samowystarczalność energetyczna – odpowiedź na potrzeby obywateli, gmin, kraju i Europy

Moderator: Zbigniew Michniowski – SAPE, Związek Miast Polskich

Sprawozdawczynie: Katarzyna Grecka – BAPE

6.1 Prezentacje

6.1.1 Insights into EKF Denmark's Export Credit Agency - Pan Marek Lyngbye Zandberg, EKF Denmark

EKF jest duńską agencją kredytów eksportowych. Agencja pomaga duńskim eksporterom i zagranicznym firmom pożyczać pieniądze na ich wzajemne transakcje biznesowe. Jest ona odpowiednikiem polskiej Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE). Agencja posiada gwarancje Królestwa Danii i funkcjonuje na warunkach komercyjnych.

EKF jest doświadczonym gwarantem finansowym w globalnym biznesie OZE. Agencja posiada doświadczenie współpracy z inwestorami w energetykę wiatrową w Polsce, w zakresie zakupu technologii duńskich.

Ponadto EKF wspiera transakcje biznesowe w wielu innych sektorach odnawialnych źródeł energii, takich jak bioenergia, energia słoneczna, woda, efektywność energetyczna, ciepłownictwo, a także środowisko i zasoby.

Gwarancje kredytu kupującego pokrywają do 95% strat banku, w przypadku gdy klient nie płaci bankowi.

Wysokość kredytu nie jest limitowana. Okres kredytowania nie może przekraczać 18 lat.

System przedstawiony jest na rysunku poniżej.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

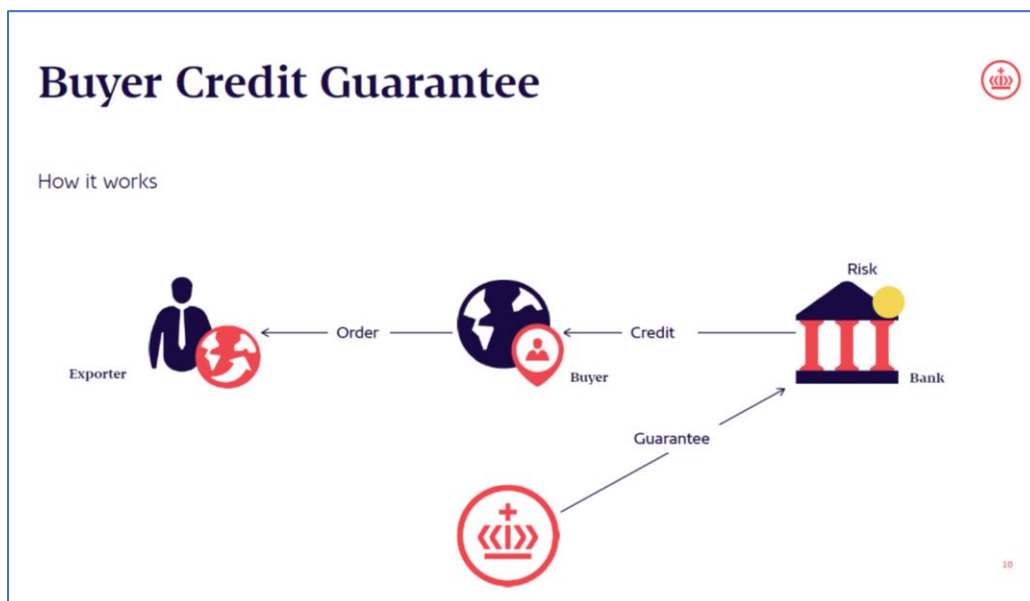
AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

6.1.2 Wzrost kosztów energii a korzyści z wdrożenia kompleksowej poprawy efektywności energetycznej w gminach – Pan Andrzej Kielar, Prezes, ROCKWOOL

Na wstępie przedstawiono rynek cen energii, które po spadku w okresie lockdownu wzrastały począwszy od sierpnia 2020. Wzrosty te były spowodowane odbudową gospodarki oraz luźną polityką monetarną banków centralnych. Kolejne wzrosty cen nośników energii spowodowane są wojną w Ukrainie. Sytuacja taka prowadzi do:

- ryzyka ubóstwa energetycznego
- niewypłacalności kredytowej
- koniecznością wsparcia finansowego
- koniecznością wprowadzania programów osłonowych („tarcze”)
- pogorszeniem klimatu wewnątrznych mieszkań (obniżenie temperatury ogrzewania, wyłączenia ogrzewania, niedoświetlenie, gorsza wentylacja pomieszczeń)

W efekcie prowadzi to do problemów zdrowotnych użytkowników pomieszczeń.

W prezentacji zwrócono uwagę na właściwą kolejność prowadzenie działań termomodernizacyjnych, tj.:

1. Wdrażanie działań ograniczających straty ciepła (poprawa parametrów cieplnych przegród)
2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł ciepła związane z modernizacją źródeł ciepła i energii elektrycznej
3. Efektywne wykorzystanie konwencjonalnych surowców energetycznych dla pokrycia pozostałych potrzeb, w przypadku, gdy nie jest możliwe pokrycie wszystkich potrzeb energetycznych z OZE

Szacuje się, że już obecnie wzrost cen nośników energii spowodował wzrost kosztów utrzymania o 80%. Oczywistym jest, że wzrost kosztów w jednostkach pieniężnych jest zdecydowanie wyższy w przypadku budynków nie poddanych termomodernizacji.

Termomodernizacja budynków przynosi efekty długofalowe:

1. Przyczynia się do redukcji niskiej emisji
2. Ograniczenia ubóstwa energetycznego
3. Efektywniejszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

4. Realizacji celów unijnych w zakresie emisji i ochrony środowiska
5. Lokalnego rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.

W dyskusji zwracano uwagę na zróżnicowanie w podejściu do modernizacji budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych. W przypadku tych ostatnich proces decyzyjny jest dużo bardziej skomplikowany i czasochłonny.

Szacuje się, że gdyby poddać dociepleniu przegród zewnętrznych 3,6 mln domów, to działanie to przyczyniłoby się do redukcji importu węgla z Rosji o 60% a gazu o ponad 55%.

W dyskusji podnoszono też kwestię kompleksowej oferty w celu ułatwienia działania inwestorom, konieczność szkolenia administratorów budynków. Zwracano uwagę na częste przypadki etapowania inwestycji termomodernizacyjnych z uwagi na brak dostępu do środków finansowych. Powoduje to, że budynki docieplane są częściowo – np. docieplane są tylko szczyty lub same stropodachy, lub wymieniane są tylko okna.

Dyskutowano, czy powinno poddawać głębokiej termomodernizacji wszystkie budynki. Uczestnicy podkreślali, że w wielu przypadkach koszty termomodernizacji mogą być bardzo wysokie – np. w przypadku budynków zabytkowych. Koszty zysków ekologicznych będą w takich przypadkach również wysokie.

6.1.3 **Klustry energetyczne, jak je wzmocnić finansowo, jak ograniczyć koszty dystrybucji energii wytwarzanej w klastrach i dostarczanej do członków klastra w skali lokalnej – Pani Agnieszka Spirydowicz, Krajowa Izba Klastrow Energii i OZE**

Przedstawiono zasady funkcjonowania klastrów energii na przykładzie Klastra Zgorzeleckiego.

Klaster Energii jest porozumieniem lokalnych producentów i konsumentów energii: JST, przedsiębiorców, uczelni, IOB, spółdzielni/wspólnot mieszkaniowych, prosumentów osoby fizyczne i prawne). Podstawowym celem klastrów jest budowa niezależnego, lokalnego rynku energii wykorzystującego odnawialne źródła energii oraz wysoko kogeneracja.

Obszarem działania może być jeden powiat lub 5 gmin.

Klaster Zgorzelecki zrzesza obecnie ponad 100 członków, w tym producenci energii z OZE, 1 spółka dystrybucyjna z własną siecią energetyczną, 2 firmy z sektora nowoczesnych technologii, 2 wyższe uczelnie, 9 jst, 1 przedsiębiorstwo energetyki ciepłej, 1 organizacja pozarządowa, 1 instytut naukowy. Dla potrzeb Klastra została zbudowana wewnętrzna sieć dystrybucji energii elektrycznej.

Celem Klastra jest:

- stworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych
- stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju gospodarczego gmin
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego
- kreowanie ekologicznego wizerunku gminy/powiatu.

Klaster pozyskuje fundusze na innowacyjne projekty.

Model rynku energii Klastra przedstawia rysunek poniżej:

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

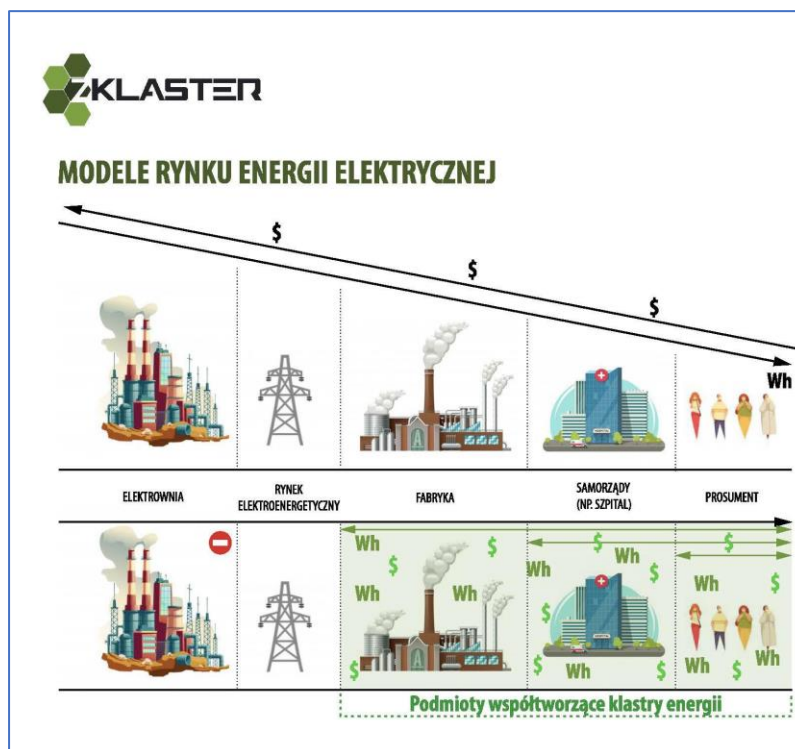
AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

Model zakłada oparcie systemu na rozproszonych źródłach energii.

Planowana jest aktualizacja ustawy o OZE, która przyczyni się do szerszego korzystania z modelu klastrowego. Powinna ona zezwolić na lokalne bilansowanie, a także na zmniejszenie opłat dystrybucyjnych o ok. 70zł/MWh. Jednocześnie istnieje obawa, że spółki będą broniły obecnego systemu energetycznego. Istotnym elementem systemu klastrowego jest magazynowanie energii. Obecnie głównie bateryjne, ale sezonowe akumulowanie energii mogło by być oparte na przykład na zbiorkach wodnych.

Poszukuje się również technologii i modeli sieci bez wytwarzania mocy biernej (współpraca z uczelniami i wytwórcami falowników).

W obecnej sytuacji prawo nie zezwala na obniżenie cen energii w stosunku do obowiązujących taryf.

Celem klastrowych powinno być, aby następowała trwała poprawa efektywności energetycznej, wdrażała rozwiązania, które pozwolą się bilansować (z sezonowymi magazynami ciepła).

6.2 Dyskusja i rekomendacje sesji tematycznej

Pytania kierujące dyskusje:

1. Czy oferta finansowania miejskich i obywatelskich projektów samowystarczalności energetycznej w Polsce jest wystarczająca?
2. Jak ułatwić inwestorom miejskich i obywatelskich projektów samowystarczalności energetycznej w Polsce dostęp do środków poprawy efektywności energetycznej?

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fała Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

3. Jakie zagrożenia dla realizacji projektów transformacji energetycznej zaistniały w szczególności wobec aktualnej sytuacji gospodarczej związanej z agresją Rosji na Ukrainę?
4. Jakich działań Komisji Europejskiej i Rządu RP należałoby się spodziewać wobec tej sytuacji?
5. Jak zmiana cen nośników energii może wpłynąć na podejście do transformacji energetycznej?
6. Czy ostrożność przed ryzykownymi działaniami wygasi tempo zmian czy wręcz przeciwnie zdynamizuje realizację projektów z zakresu efektywności energetycznej?
7. Jak powinna się zmienić oferta wsparcia finansowego i organizacyjnego dla podejmujących inwestycje modernizacyjne i remontowe?
8. Czy klastry energetyczne i spółdzielnie energetyczne mogą zdynamizować działania zmierzające do ograniczenia zużycia energii, obniżki kosztów i częściowego uniezależnienia się od zewnętrznych źródeł energii i dostaw paliw?
9. Jakie bariery należy usunąć dla wdrażania klastrów i spółdzielni energetycznych?
10. Jak może zmieniać się lokalny mix energetyczny w miastach w najbliższej i dalszej przyszłości? Jaki to może mieć wpływ na realizację zobowiązań ograniczenia emisji i projekty transformacji energetycznej?

Wstępem do dyskusji było wprowadzenie Pana Zbigniewa Michniowskiego.

Samowystarczalność energetyczna powinna zapewniać bezpieczeństwo energetyczne, zrównoważony rozwój oraz innowacyjność stosowanych rozwiązań. Działania w ramach szeroko rozumianej transformacji energetycznej ukierunkowanej na samowystarczalność, powinny obejmować stronę podaży, popytu jak i przesyłu. Istotą jest tu ograniczanie strat, szczególnie w zakresie termomodernizacji i optymalizacja mixu energetycznego - jakościowa oraz ilościowa. Już samo nastawienie na produkcję energii na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego, (np. w ramach koncepcji prosumenckiej), wspólnoty, dzielnicy gminy czy powiatu znacząco ogranicza przesył i tym samym ogranicza związane z tym straty.

O samowystarczalności energetycznej możemy mówić również w skali kraju czy kontynentu ale decydujące znaczenie mają tu względy polityczno-gospodarcze. Zaspokojenie potrzeb energetycznych, konkretnie dostawa ciepła, światła czy energii kinetycznej, musi być rozważane w kontekście zaspokojenia potrzeb materiałowych w tym w nośniki energii jak np. paliwa. Ustawowo ujmuje to prawo energetyczne a konkretnie „Założenia do planu zaopatrzenia...”, jak i sam „Plan zaopatrzenia...”, nakładające obowiązki na lokalne władze samorządowe. Tym samym zależność i optymalizację zaopatrzenia w materiały i emisję ujmuje zarządzanie lokalne oparte na zbiorze aktów normatywnych stanowiących informację uwzględniającą również zasadę zrównoważonego rozwoju. Wobec zaistniałej sytuacji gospodarczo -politycznej nastawienie na innowacyjność jest absolutną koniecznością by zdynamizować działania w zakresie potrzeb lokalnych. Przyspieszenie transformacji nakazują zaaprobowane w ramach Unii Europejskiej i programów światowych akty ochrony klimatu – znaczącego ograniczenia emisji gazów szklarniowych.

Stopień samowystarczalności energetycznej należy rozważać w obszarze bilansującym w zakresie podaży i popytu z uwzględnieniem wykorzystania lokalnych biopaliw – biomasy i biogazów, szczególnie odpadów, oraz energii słonecznej, spadku wody, wiatru i geotermii. Obowiązującym hasłem powinno być: „Nie użyteczne uczynimy użytecznym”.

Niezwykle ważnym elementem modelu samowystarczalności energetycznej winny być magazyny energii. Transformację muszą wspomagać programy polityki klimatycznej na szczeblu europejskim. Projekty realizacyjne oparte o źródła finansowania są istotą projektu Round Baltic

1. W trakcie dyskusji uczestnicy poruszali aspekty tworzenia i funkcjonowania klastrów energii jako bardzo efektywnego sposobu zarządzania produkcją i wykorzystania energii w określonym obszarze. Podkreślano, że obecne ustawodawstwo nie reguluje szczegółowo kwestii klastrów. Z jednej strony pozwala to na większą swobodę działania i urynkowania rozwiązań, a z drugiej rodzi szereg wątpliwości.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051

2. Zwracano uwagę, że przez rozproszone źródła energii nie należy rozumieć jedynie mikro instalacji na dachach budynków, ale przede wszystkim instalacje większych mocy – np. farmę PV o mocy 28 MW.
3. Dyskutowano kwestię inicjatora klastrów. Przykładowo, inicjatorem może być np. inwestor, który buduje i będzie właścicielem instalacji, który zastąpi istniejącego dostawcę energii elektrycznej i będzie zarabiał na tej instalacji; może nim być osobna spółka, będąca twórcą klastra.
4. Ogólnie chodzi o to, żeby klastry przyczyniły się do reformy systemu energetycznego.
5. Wartością dodaną powinna być nie sama tylko energetyka, ale także rewolucja społeczna.
6. Jakie korzyści wynikają z przystąpienia do klastrów dla gmin? Są to:
 - o Wyższe podatki gruntowe
 - o Przyciąganie inwestorów, którzy chcą korzystać z „zielonej energii” na teren gminy
 - o Zniechęcanie „naganiaczy” złych inwestycji do gminy, gdyż potencjalni inwestorzy są kierowani do kontaktów z klastrem
7. W dokumentach planistycznych nie dokonywać zapisów wykluczających budowę OZE (np. zakazujących budowy farm PV). Wycofanie się z takich zapisów jest procesem trudnym, czasochłonnym oraz kosztownym. Winno się natomiast dokonywać zapisów o technologiach przyszłości – np. wodorowych. Argumentem przyciągającym potencjalnych inwestorów byłyby wyraźne zapisy w strategii gminy oraz m.p.z.p. wskazania wykorzystania OZE.
8. Z listy zarejestrowanych klastrów energii pozostało na rynku ok. 40, a 10 z nich wdraża tzw. model zgorzelecki.
9. W trakcie dyskusji poruszano też aspekt wpływu wojny w Ukrainie na proces transformacji energetycznej. Problemem stała się dostępność materiałów do budowy OZE oraz wzrost cen materiałów i urządzeń. Problemem jest również odpływ pracowników z Ukrainy z sektora budownictwa i instalacji.
10. Zauważa się obawy mieszkańców co do wymiany kotłów na paliwo stałe i wycofywanie się z umów o zmianę kotłów węglowych starego typu i przechodzenie na gaz, pompy ciepła i instalacje PV.
11. Podnoszono też kwestię budowy niskoenergetycznych modelowych domów, aby zachęcić społeczeństwo do inwestowania w głęboką modernizację oraz ekologiczne źródła energii.
12. Aktualna sytuacja destabilizacji programów transformacji energetycznej związanych ze znaczącą zmianą kosztów energii i paliw, wymaga ponownego podejścia do optymalizacji mixu energetycznego, zróżnicowanego lokalnymi warunkami. Podstawą musi być nowa strategia energetyczno-klimatyczna w skali kraju i Europy z tym, że koncepcja samowystarczalności energetycznej nabiera jeszcze większego znaczenia.
13. Dotychczasowym atutem naszego kraju są dobrze rozwinięte sieci ciepłownicze, z tym, że w ponad 80% zasilane są z ciepłowni lub elektrociepłowni węglowych. Wobec przyjętych programów ograniczania a następnie eliminacji węgla w nadchodzących latach, już dziś musimy przygotowywać projekty głębokiej restrukturyzacji krajowego ciepłownictwa.

6.3 Uczestnicy

W sesji udział wzięli przedstawiciele:

1	WSWK
2	WFOŚiGW w Toruniu
3	Bank Gospodarstwa Krajowego
4	Powiat Zgierski
5	Bank Gospodarstwa Krajowego
6	Krajowej Izby Klastrów Energii i OZE

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

7	Ministerstwo Rozwoju i Technologii
8	Urząd Miasta Lublin
9	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
10	KAPE S.A.
11	Rockwool
12	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
13	Saint-Gobain Polska
14	FEWE/SAPE
15	Ministerstwo Rozwoju i Technologii
16	SAPE
17	PEC w Końskich sp z o.o.
18	Bank Gospodarstwa Krajowego
19	Fundusz Wschodni Sp. z o. o
20	Urząd Miejski w Płońsku
21	Bank Gospodarstwa Krajowego
22	Górnosląsko-Zagłębiowska Metropolia
23	Polska Federacja Stowarzyszeń Zawodów Nieruchomościowych
24	Regionalna Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.
25	Instytut Reform
26	NAPE S.A.
27	Ambasada Danii
28	Bank Gospodarstwa Krajowego
29	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

Wydarzenie organizowane w partnerstwie z:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

AMBASADA KRÓLESTWA DANII
Warszawa

Fala Renowacji

Projekt RoundBaltic otrzymał dofinansowanie w ramach programu Horyzont 2020, umowa o grant 957051